

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА

ЈАВНО УРБАНИСТИЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

Палмотићева 30, 11000 Београд, Телефони: дир. (011)3331-510, централа (011)3331-500, телефакс (011)3331-550
ПИБ: 100037991, Мат.Бр. 17239139, www.urbel.com, office@urbel.com

МИШЉЕЊЕ И ДЕФИНИСАЊЕ МИКРОЛОКАЦИЈЕ ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА ЦРНОТРАВСКОМ НЕИМАРУ НА ДЕЛУ КП 2116/1 КО ВРАЧАР

БЕОГРАД, СЕПТЕМБАР 2017

НАРУЧИЛАЦ ИЗРАДЕ МИШЉЕЊА:

СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА КУЛТУРУ
Комисија за споменике и називе
тргова и улица

Трг Николе Пашића бр. 6, Београд

ИНВЕСТИТОР :

"УДРУЖЕЊЕ ЦРНОТРАВАЦА"

Ул.Здравка Челара бр. 10, Београд

ОБРАЂИВАЧ:

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА Ј.У.П.

Палмотићева 30, Београд

РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ МИШЉЕЊА:

мр Борка Протић, дипл.инж.арх.

Борка Протић

РАДНИ ТИМ:

Зеленило:

Геодетско катастарске подлоге:

Олгица Гвоздић, дипл.инж.пејз.арх.

Јовица Тошић, дипл. инж. геод

ДИРЕКТОР СЕКТОРА
за стратешко планирање и развој:

за

Милица Јоксић, дипл. инж. арх.

Милица Јоксић

ДИРЕКТОР:

мр Весна Тахов, дипл.инж.геол.

Весна Тахов

САДРЖАЈ

- 1. ПОВОД ЗА ИЗРАДУ МИШЉЕЊА**
- 2. ОПИС ЛОКАЦИЈЕ**
- 3. ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ БЕОГРАДА**
- 4. ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ**
- 5. ИНФРАСТРУКТУРНА ОГРАНИЧЕЊА**
- 6. МИШЉЕЊЕ О МИКРОЛОКАЦИЈИ И ОПИС ПРЕДЛОГА**

МИШЉЕЊЕ И ДЕФИНИСАЊЕ МИКРОЛОКАЦИЈЕ

1. ПОВОД ЗА ИЗРАДУ МИШЉЕЊА

Комисија за споменике и називе тргова и улица упутила нам је захтев за израду Мишљења и дефинисање микролокације за подизање споменика "Црнотравском неимару" на КП 2166/1 КО Врачар.

Комисија за споменике и називе тргова и улица је на седници одржаној 19.01.2017. године донела је Одлуку број 6-17-06-62/16 о подизању споменика на КП 2166/1 КО Врачар која се налази у Чубурском парку на углу улица Максима Горког и цара Николаја II.

Разлог за доношење ове одлуке је иницијатива Удружења Црнотраваца да се подигне спомен обележје црнотравском неимару и на тај начин се ода признање свим неимарима, радницима – градитељима који су дали велики допринос у развоју градитељства Србије и који су Београд учинили препознатљивим.

Слика 1: Предлог локације у Чубурском парку

Објекти које су црнотравци подигли у периоду од 1878 - 1941. године

На којој год лепој згради у Београду подигнутој између два светска рата да вам се поглед задржи - задржаће се на делу црнотравских неимара! Све што је лепо, сазидали су Црнотравци.

Све је почело после протеривања Турака 1878. године, када је Србија решила да у новоослобођеним крајевима затвори руднике у којима је становништво до тада радило. Оставши без посла, мушкарци су сишли са брда у Власотинце и Лесковац, и прихватили се дунђерског заната - зидања и тесања.

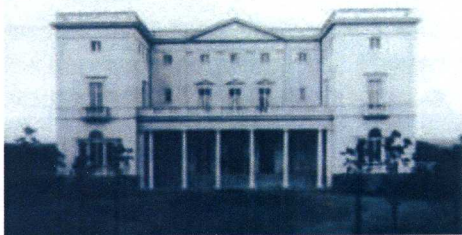
У печалбу се одлазило почетком марта и враћало за Петровдан, у јулу, на косидбу. Опет се одлазило на Светог Илију, почетком августа, и на градилиштима остајало до Светог Николе, или чак до Божића.

Печалбарили су одрасли мушкарци, али и деца од дванаестак година, као шегрти. У почетку печалбарења мајстори су били окупљени у групе које су се звале тајфе, а доцније се издвајају предузимачи, који су уговарали посао, одређивали дневнице и надзирали рад.

Временом, створили су својеврсни црнотравски рецепт за брзу и солидну градњу. О неимарској вештини Црнотраваца најбоље сведоче здања која су зидали - Руска црква у Београду, хотели „Москва“ и „Бристол“, Геолошки завод, Филолошки факултет, старо здање поште код Железничке станице,... Према неким проценама, Црнотравци су изградили око 70 одсто градског језгра Београда.

У социјализму су мајстори - сада већ као запослени у грађевинским предузећима - радили и у несврстаним земљама Африке и Азије, али све до седамдесетих година прошлог века, њихове породице остајале су у Црној Трави.

Црнотравски печалбари подигли су велики број величанствених здања које имају својство онога што се не треба заборавити. Црнотранци су монументалне зграде подизали широм целе наше земље и у другим земљама. Између осталог до 1941. године, Црнотравци су подигли следеће зграде у Београду: Зграду Народне скупштине, Универзитета, Поште, Народне банке, Етнографски институт, Храм Светог Саве, Бели двор, Маркарницу, Државну штампарију, Инвалидски дом, Задужбину Николе Спасића, Коњичке касарне, Официрски дом, Цркву Александра Невског, цео круг гардијских касарни на Топчидеру, зграду Министарства шума, зграду Министарства финансија, Ветеринарски факултет, Географски институт, Правни факултет, Државни архив, као многе друге зграде и небројено стамбених објеката. У Земуну зграду Команде Ваздухопловства.

Слика 2: Бели двор

Некадашње Министарство саобраћаја

2. ОПИС ЛОКАЦИЈЕ

Предложена локација за постављање споменика Црнотравском Неимару је део КП 2166/1 КО Врачар која је, према постојећој намени, јавна зелена површина.

Чубурски парк је уређен и део је отвореног простора града у којем су присутни уређени парковски простори, спортски терени који заједно са грађевинским елементима, опремом и инсталацијама чине простор који заједно користе суграђани свих узраста.

Због свог историјског и просторног значаја у њему су постављени споменици "београдском читачу" и Петру Кочићу.

Слика 3: ● Предлог позиције споменика Црнотравском неимару у оквиру парка

Слика 4: Спомен плоча Ранку Радовићу, споменик Петру Кочићу, споменик "београдском читачу"

Чубура је одувек била позната као бoемска четврт Београда која за разлику од Скадарлије, где су кафанским животом царевали сликари, писци, или политички дисиденти, чубурски боeми, махом су били - мајстори. Врачар, раније познат и као Енглезовац (по Франсису Макензију, Шкотланђанину који је крајем 19. века откупио земљиште испресецао потоцима, исушио га и продавао плацеве) - од самог почетка, био је насељаван радницима и занатлијама који су куповали јефтине кућице и ту оснивали радње. Златно доба, бoемска Чубура живи између два светска рата, и дуже све до рушења кварта познатог као Мали Хoливуд (простор данашњег Чубурског парка) са кафаном "Кикевац" на углу улица Максима Горког и цара Николаја II.

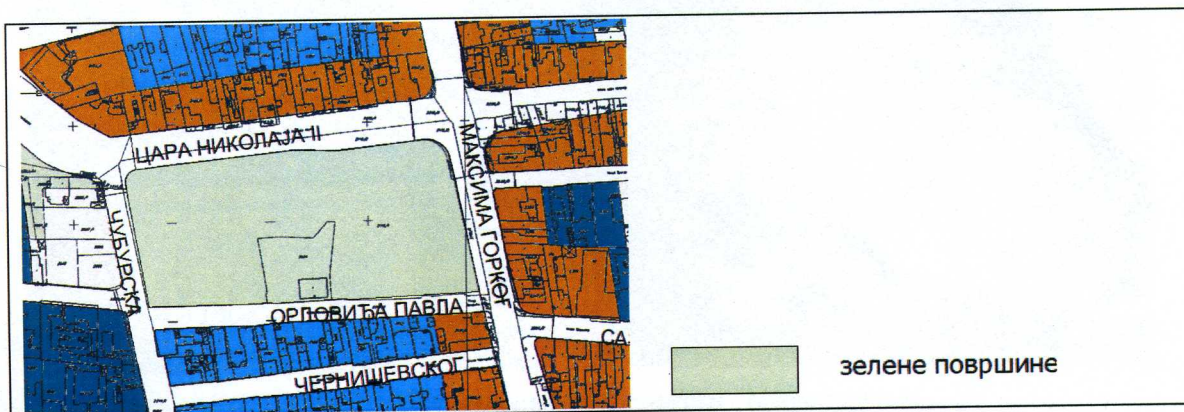
Континуитет занатске четврти овог простора остварен је изградњом 1970. године Занатског центра Врачар или како се популарно назива *Градих Пејтон* по пројекту архитекте Ранака Радовића, тржни центар који се састоји од 40 занатских радњи са основом у облику саћа. За ово дело, је награђен Октобарском наградом Салона за урбанизам.

3. ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА СЕДИШТА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ – ГРАД БЕОГРАД („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА“, БР.20/16 И 97/16)

Према Плану генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I-IX) („Службени лист града Београда“, бр. 20/16 и 97/16) предметна локација се налази у оквиру Целине I – центар Београда.

Предметна КП 2166/1 КО Врачар која је део Чубурског парка на углу улица Максима Горког и цара Николаја II је део зелене јавне површине.

Планирана намена се спроводи непосредном применом правила грађења која су дефинисана ПГР Београда у оквиру зоне обележене као јавна зелена површина – парк.

Слика 5: Извод из ПГРБ - Намена површина

Слика 6: Извод из ПГРБ – спровођење непосредном применом правила грађења парковске површине

Правила уређења и грађења за поједине типове зелених површина

Парк

Постојећи паркови на предметном подручју су у целости сачувани. У оквиру постојећих паркова дозвољени су радови који се сматрају радовима редовног одржавања. Предвиђене радове обавља надлежно комунално предузеће.

У постојећим парковима није дозвољена изградња надземних и/или подземних објеката.

4. ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ

Постојећа зелена површина на делу парцеле 2116/1 КО Врачар, Планом генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I – XIX) ("Сл. лист града Београда", бр.20/16) од 21.03.2016 задржава се у постојећим границама као јавна зелена површина, где је дозвољено постављање вртно архитектонских елемената, урбаног мобилијара и споменика и сл.

Слика бр.1: Чубурски парк, планирани положај споменика - оријентационо

Слика бр.2: зелена површина

Предметна зелена површина припада Чубурском парку, налази се на углу улица Максима Горког и Цара Николаја II. На негованој травној површини налазе се засади питомог кестена, кугластог багрема, копривића, сребрне смрче и засади viseћег бреста дуж кружне стазе. Постављањем споменика, присутна вегетација неће бити угрожена.

У оквиру предметне површине дозвољени су следећи радови: санитарна сеча стабала, реконструкција травњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената,

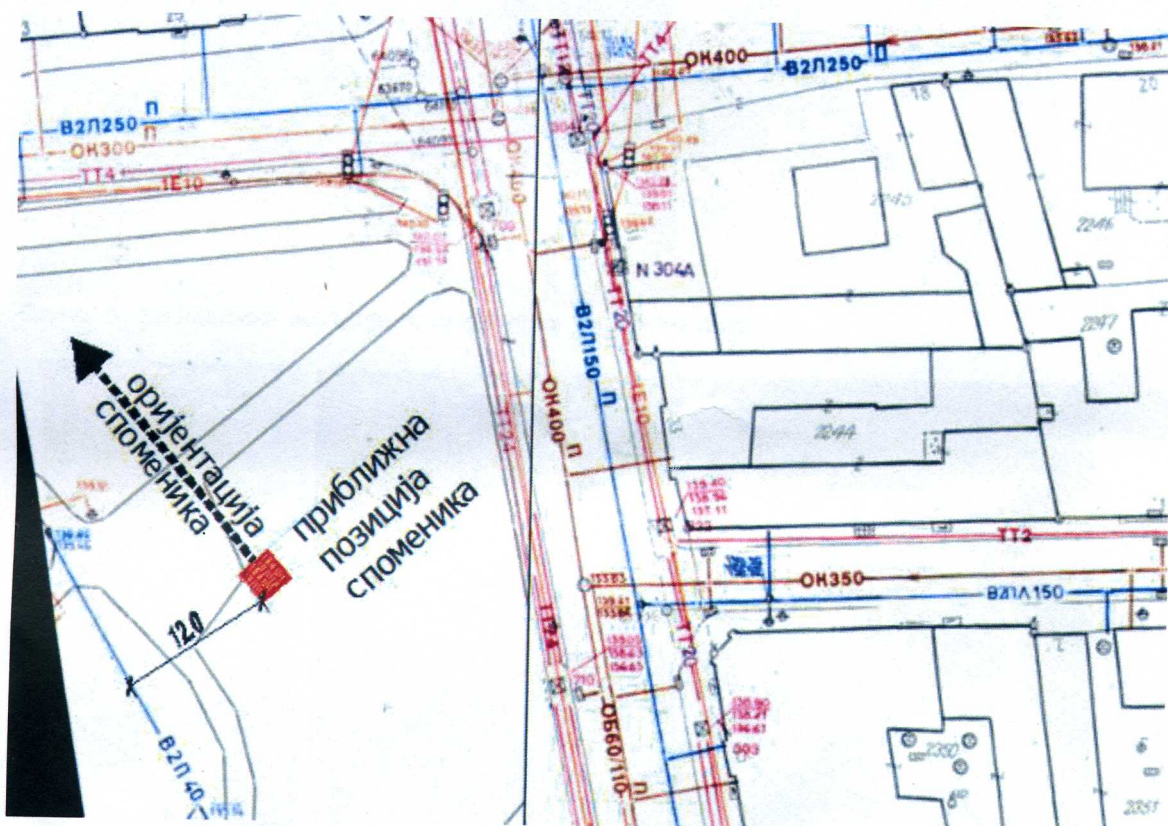
постављање елемената урбаног мобилијара, споменика, реконструкција постојећих стаза, у складу са условима ЈКП „Зеленило Београд“.

У непосредној близини споменика предлаже се садња ниске и полегле вегетације, врстама које су прилагођене условима градске и микролокацијске средине. Вегетација не сме да заклања прилаз и визуре ка споменику.

Уређење и одржавање зелених парковских површина дефинисано је посебним актом Скупштине града Београда - Одлуком о уређивању и одржавању паркова, зелених и рекреационих површина („Сл. лист града Београда“, бр. 23/2005 и 29/07).

5. ИНФРАСТРУКТУРНА ОГРАНИЧЕЊА

Не постоје инфраструктурна ограничења за ову локацију

- електроенергетска мрежа
- фекална канализација
- водовод
- топовод

Слика 8: Катастар подземних инсталација

6. МИШЉЕЊЕ О МИКРОЛОКАЦИЈИ И ОПИС ПРЕДЛОГА

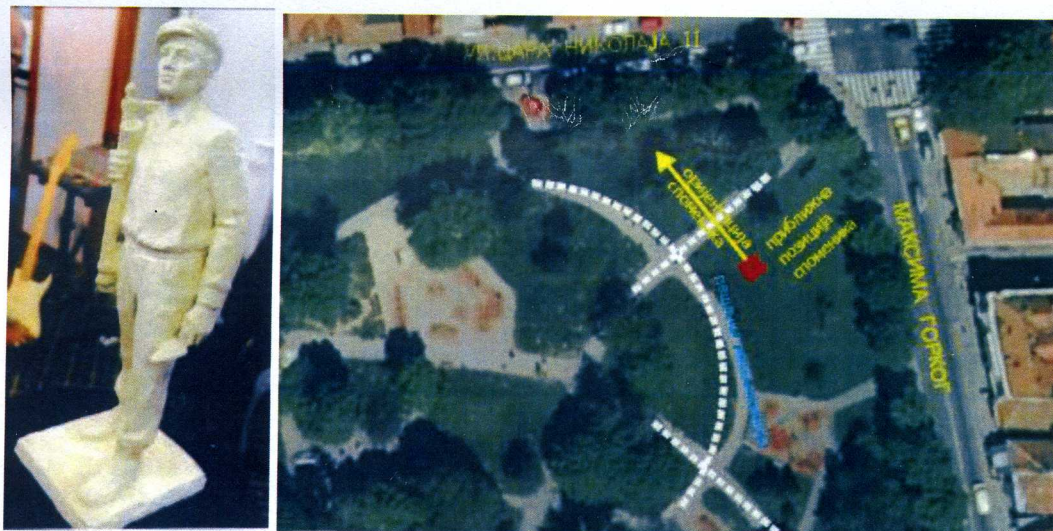
Препоручујемо постављање споменика са постаментом, који треба да буде оријентисан према улици цара Николаја II.

Предложена локација за подизање споменика на углу улица Максима Горког и улице цара Николаја II има вишеструке предности:

- Налази се на зеленој површини на углу две врло фреквентне саобраћајнице
- Оптимална сагледивост са правца пешачких и колских комуникација
- Зелена површина је великих димензија и дозвољава постављање споменика предложених димензија
- Објекат Занатског центра Врачар је изузетно архитектонско дело које ће са предложеним спомеником употпунити историјску чињеницу о континуитету занатске четврти овог простора.

Слика 9: Сагледивост локације са приступних пешачких стаза

Слика бр.10: Изглед споменика и предложена позиција

Предложена оријентација проистиче из оптималне сагледивости са правца пешачких комуникација, чиме је уједно споменик видљив и из правца улице Максима Горког и улице цара Николаја II као и из споредних улица.

Према предлогу иницијатора висина споменика била би око 210cm. Постамент би био изграђен од гранита, следећих димензија: у основи 1,0 x 1,0m и висине 80cm.

Идејно решење споменика представља фигуру Црнотравца у радничком оделу са качкетом на глави, који у једној руци држи мистрију, а у другој тестеру.

На постаменту од гранита била би постављена табла од бронзе са следећим текстом:
ЦРНОТРАВСКОМ НЕИМАРУ
Удружење Црнотраваца у Београду

Зона уређења споменика је део предметне зелене површине и препоручујемо уређен и денивелисан приступ споменику, као и адекватно осветљење.

Београд, септембар 2017

**ПРИКАЗ МИКРОЛОКАЦИЈЕ
ЗА ПОСТАВЉАЊЕ СПОМЕНИКА
ЦРНОТРАВСКОМ НЕИМАРУ**

